

Promotionstal aulan 24/5 2017

Herr Landshövding,
Företrädare i rektorsämbetet,
Rektorskolleger,
Doctores Jubilarii,
Doctores Juvenes,
Mina damer och herrar!

Varmt välkomna till 2017 års vårpromotion som återigen firas i universitetsaulan, i ett nästan färdigrenoverat universitetshus. Ursäkta röran – vi bygger om, borde det kanske stått på inbjudan.

Till denna, våra fakulteters gemensamma, promotionshögtid välkomnar jag särskilt jag våra promovendi – 130 doktorer efter avlagda prov och 39 jubeldoktorer, fler än någonsin tidigare.

Doctores juvenes, jag gratulerar er till er prestation. En promotion är både ett avslut och början på något nytt. Den är en glädjens högtid som visar på universitetets bredd. Det gör även ämnena för era avhandlingar, till exempel:

- social etik inom kristendom och islam
- relationen mellan förnybar energi och biologisk mångfald i EU
- nyföddas överlevnad
- tillväxthormoner i hjärnan

- storskalig vindkraft i skogen
- berättelsen om två antibiotika, och inte minst viktigt:
- de sammansatta ordens accentuering i Skånemålen

Era avhandlingsarbeten fullföljer en lång tradition. Den första promotionen i det här huset hölls den 31 maj 1887, för nästan exakt 130 år sedan, bara två veckor efter att huset invigdes. Sedan dess har tusentals promovendi ledsagats över parnassen på denna scen. Scenen har också gästats av Nathalie Sarraute, Albert Camus, Josephine Baker, Stokely Carmichael, Olof Palme, Alva Myrdal, Kofi Annan, Johannes Paulus II och Led Zeppelin. Vårt vackra universitetshus är och förblir universitetets hjärta. Här möter vi världen.

Och världen behöver er, unga doktorer. Utmaningarna är många: antibiotikaresistens – migration, integration och rasism – medicinsk teknik – energi och hållbar utveckling – är några av de områden där Uppsala universitet gör särskilda satsningar och bidrar med kunskap.

Men vi kan inte lösa alla frågor själva. Vårt universitet blir alltmer internationellt. De senaste åren har vi vuxit kraftigt. Hälften av våra forskare och doktorander kommer från andra länder än Sverige. Jag gläds också åt att antalet internationella studenter som söker till vårt universitet nu är större än innan studieavgifterna infördes.

Uppsala universitet är närvarande i världen. I Nanjing i Kina är vi med och bygger upp ett sjukhus med forskning och utbildning. I Hanoi, Vietnam, har vi permanent närvaro, för att nämna några exempel.

Ni, dagens jubeldoktorer, har varit nästan överallt – från Australien till Örnsköldsvik – med forskningsutflykter också ut i Vintergatan och förbi de Langerhanska öarna. Det är insatser som vi kan bygga vidare på. Vi gläds åt att i dag välkomna er tillbaka till Alma mater.

Det händer mycket på den politiska arenan. Universitetet måste förhålla sig till många politiska utspel och offentliga utredningar. Internationaliseringsutredningen är en. Vi betonar att svenska lärosäten skall vara fria att sätta upp egna mål. Regeringens målsättning måste vara att stimulera och underlätta våra ansträngningar genom att ge oss ökad autonomi och rådighet. Fokus måste ligga på att främja, snarare än att styra.

Parallellt arbetar vi vidare med konsekvenserna av Forskningspropositionen, där vi tydligt motsätter oss att samverkan ska utgöra en fördelningsgrund för basanslaget till forskning och forskarutbildning. Det finns andra och bättre sätt att underlätta och stimulera universitetens så viktiga samverkan med näringsliv och samhället.

Landsbygdsutredningens konsekvenser – att lärosätena inte själva ska kunna bestämma var de ska finnas representerade – är vi också kritiska emot. Utredningen om oredlighet och forskningsfusk välkomnar vi eftersom den bidrar till välbehövlig tydlighet. Tillträdesutredningen är en efterlängtd översyn av de alltmer ogenomskådliga reglerna för antagning. Vad gäller utredningen Styrning för starka och ansvarsfulla lärosäten uppskattar vi att resursfördelningen ses över, men samtidigt vill vi återigen understryka att det bästa sättet att möta de trender vi idag ser av politisk osäkerhet, faktaresistens och kunskapsförakt är att stärka universitetens självständighet, och värna det kritiska tänkandet och verka för en kunskapsbaserad samhällsutveckling.

Men även om vi vill ha ökad rådighet ska vi inte isolera oss. Tvärtom krävs öppenhet för att vi ska fortsätta att utvecklas. Under de två senaste majveckorna har vi gästats av mer än 130 framstående experter från ett 20-tal länder, som vi bjudit in för att hjälpa oss att genomlysa våra forskningsmiljöer.

Kvalitet och Förnyelse 2017, eller KoF17 som vi oftast säger, är den tredje övergripande forskningsutvärdering som vi gör vid universitetet. Den här gången har vi betonat förnyelseförmågan och de kvalitetsdrivande processerna.

Våra kritiska vänners omdömen om vår forskning är mestadels positiva, men de lämnar också skarpa slutsatser och förslag om hur vi bland annat kan vässa vår rekrytering och stärka vår strategiska förnyelseförmåga. Gemensamt för dem alla är att de imponerats av vår höga ambitionsnivå med utvärderingen, som kallas modig och unik.

Resultaten kommer att leda till förändringar i vårt sätt att arbeta, men det är vi ju vana vid. Universitetet har utvecklats varje dag under sin 540-åriga historia. Till det yttre genom nya byggnader – just nu Segerstedt, Humanistiska teatern och snart – hoppas vi – en ny etapp av Ångström. Och till det inre genom nya forskningsrön, innovationer, utbildningar, studenter och doktorer.

Det är en spännande framtid vi går till mötes. När ni, kära promovendi, om femtio år sitter här som jubeldoktorer, hoppas jag att ni kommer att känna stolthet, precis som i dag. Här inne i aulan kommer nog det mesta att vara sig likt, men resten av universitetet ser säkerligen annorlunda ut. Förhoppningsvis har världen blivit bättre till följd av era och andras vetenskapliga insatser. Viktiga uppgifter ligger framför er men ni har redan kommit en god bit på vägen. Jag hälsar er och alla gäster varmt välkomna till dagens promotionshögtid!

DIXI